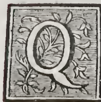

D. O. M.

POSITIONES ANATOMICÆ
ET
CHIRURGICÆ.

QUÆ genitalium organorum fabrica, ſtructura; Anatomiâ duce, oculis patet : illa cui ſubdita functioni, omnibus notum ; hominis procreationem incipiunt, perficiunt. In aurâ ſeminali, vel in ovo ſtatuenda certè fœtûs primordia : num in hôc potiùs quàm in illâ, aut in utroque? meritò dubium inſurgit. Hinc quid ſit generatio, quomodo fiat, enodare fatearis arduum : opus generationis, naturæ myſterium, ſenſibus abditum.

In pelvi, quæ latior in fœminis, veſicam & rectum interjacet

muſculus cavus, elaſticus, vaſcularis, pro ſolitò triangularis, piri depreſſi figuram æmulans, ligamentis quatuor, latis nimiùm & teretibus detentus; hic uterus audit: unicus à naturâ, quem bipartitum aut duplicem quandoque expoſuit cadaverum diſſectio (a); haud mirum itaque tunc ſuper fœtatione ſuccediſſe (b). Tenui membranâ, necnon villosâ intùs obtegitur uterus, innumeris vaſorum oſculis, foraminum inſtar, in fundo pertusâ: verùm in collo, vaginæ continuâ, multis rugis & lacunis ornatâ.

In duabus peritonæi duplicaturis, ſeu veſpertilionum alis (c), circà uteri fundum latitant corpora oblonga, innumeris veſiculis, humore albo viſcido repletis, conflata; à veteribus teſtes, à recentionibus vulgò ovaria nuncupantur, quibus laxè annectuntur tubæ fallopianæ, conicæ, vermiformes, laciniis inſtructæ, fibris contractilibus firmatæ, tranſverſimque ab ovariis ad uterum ſitæ; cujus in angulis ſupernis hiant obliquè. Quid magis præſtent ligamenta teretia in gravidis, ex illorum ſitû, fabriquâ liquet (d).

Internas partes generationi dicatas alligat, velat extenſile peritonæum, egregiè reduplicatum; vaſa, has irrorantia, ſuſtinet, tegit. Plexus diverſos, reticulares conſtituunt uteri vaſa, multa, infinitè diviſa, anaſtomoſibus ubique unita, mirificè intorta: ex his & nervis copioſiſſimis harum-ce partium cum pluribus aliis deducendus conſenſus: indè Phyſiologicæ & Pathologicæ veniunt animadverſiones.

Sanguinis & ſpirituum affluxû turgens, validus, æſtuans coëuntis mulieris uterus ovum maturius ab ovariis, peculiari motu convulſivo blandè ſubſilientibus, divulſum, per rigeſcentem tubam vectum, recipit, detinet, uſque dùm miſſili ſemine, magnâ vi ad uterum immiſſo, perfuſum illud, fœcundetur, animetur: dein ſtrictis & corrugatis ejus fibris, uterus clauditur, vivificatum ovum intimè amplectitur & ab externis ſedulò defendit.

(a) Vid. Regneri de Graaff Tract. novus de mulierum Organis, Cap. VIII. *De Utero*. M. Didier 2[us]. in Regiæ Chirurg. Acad. cætû uterum duplicem expoſuit: ſimilem M. Suë 2[us]. in Regiâ Scienti. Acad.
(b) De ſuperfœt. conf. theſ. Argentorati propug. an. 1738. & fig.
(c) D. Winſl. *Exp. Anatom. Trait. du bas-ventre* §. 602. 3: 4.
(d) Vid. Regneri de Graaff idem Tract. Cap. X. deligam. Uteri.

Fœcundatum in utero (*a*), imò obtumens ovum, undique leniter preſſum, ejus membranarum ope inhæret ubique: at magis intimè fundo, his mediantibus fibris & vaſis, quibus ovario infigebatur: undè pars illa vaſcularis, binarum ovi membranarum exteriori intertexta, hepar uterinum nempè, ſeu placenta.

Jam puncto ſaliente ſe prodit Embryon, humore limpido innatans; jam ſuccorum beneficio imperſpicuæ expanduntur fibrillæ, membra evolvuntur, organa compaginantur, firmantur; tùm fœtus eſt, cujus ſunt ſingulis diebus incrementa. Quòd excrementum in utero non deponat fœtus; quòd per funem umbilicalem tantùm aſſumat alimentum; haud ſtupeas, non reſpirat enim: aliæ ſunt inſuper in eo ac in adulto circulationis viæ.

Ratione quidem, ſed imprimìs tactû graviditatis ſigna expromenda: ad rationalia attentè geſtantis conſideretur ſtatus: vix concepit mulier ſolitæ purgationes irretiuntur, vel ceſſant; turgent mammæ, lacteſcunt; obtùmet uterus, extenditur; viſcera premuntur, functiones turbantur; novi hoſpitis pondere moleſtè ligamenta trahuntur; undè corporis torpor, lumborum gravitas, inguinum dolor, nauſea, malacia, vomitus, ptyaliſmus creber, odontalgia pertinax, &c. Hæc autem ſymptomata, aut ſaltèm plurima impægnationem concomitantur. Ad tactum potiùs, tertium versùs geſtationis menſem, ut ad ſolum & pathognomonicum ſignum confugias (*b*).

Cui lucem elargitura mulier prægnans, huic non conſciſcat necem: matris enim & fœtûs vaſa non alienos vehunt liquores, matri & fœtui, placentulæ ope, communis vita; utrique nùm communis malorum cohors? reverà extinctâ matre, mox interiturus eſt infans; hunc etiam mortuum, non ſine vitæ diſcrimine, ut plurimùm, abigit illa. Tota igitur geſtantis cura ſit, ut immaturus non præcipitetur partus Infantis legitimus incarcerationis terminus in nono ſtatuendus menſe: an verò ſeptimeſtres fœtus octimeſtribus magis vitales ſint? Abſolutè denegandum; hi enim raró, ferè nunquam illi ſoſpites vivunt: hinc quæ-

(*a*) Hermanni Boerhaavii Inſtitu. Med. de Conceptû. §. 673. 674.

(*b*) Confer Franc. Mauriceau de mulierum prægnant. partur. puerper. morbis Tract. Lib. I. Cap. VI. *Delamotte: Traité des Accouchemens Liv. I. Chap XI.* Deventer nov. lum. obſt. Cap. XV.

que exclusio fœtûs nono anterior mense abortus meritò pronuntianda.

Innumeras dicunt abortionis causas, quid mirum, si tot undique gravidas circumstent pericula : convulsionis tamen causas & hæmorrhagiæ, ut abortûs frequentiores, etiamque urgentiores censemus : ideò tusses ferinæ, equitatio, vectatio, saltus, ictus, lapsus, &c. Succutiendo placentam, præmaturum suscitabunt partum; nec non & quidquid uteri fibras lacescere, ejus spasmum suscitare valebit ; vehementes animi affectus; imprimis plethora, cruoris profluvium incompescibile ciendo.

Primis gestationis mensibus cur plus timendum, plus arcendum sit periculi ex abortione ? Cur ultimis exitiale magis sanguinis profluvium ? Per dies quàm plurimos, imò hebdomadas coërcitus cruor, cur fusiùs, si rursùm erumpat ? Elegantes docet M. celeberrimus Puzos (*a*). convulsio, hæmorragia immodica, si partu solerter peracto non compescantur, ut plurimùm lethales.

Imminentem abortum semper præsagit hæmorrhagia : idoneo situ, venarum sectione hæc sistitur quandoque; quod irritum foret, si renum doloribus, si pondere novo in pudendis vexetur gravida, si pulsus crebrior, febriculosus, si per nimis dilatatum os uteri conglobatim sanguis exeat : astringentibus, volatilibus qui tùm plus æquo confideret, delusus, matri & fœtui necem inferret; ex immodico enim sanguinis profluvio languent vires, defficiunt; instant animi deliquia, syncope, spasmus, convulsiones; præceps subsequitur mors : non cunctandum itaque, in morâ periculum, in partû verò per methodum M. Puzos certa salus (*b*); tùm illicò promovendus partus.

Crescens fœtus carceris mœnia sensim ac sensim perpetuò amovet, extendit : nunc perfectis organis, satque firmato partium elatere, maturus infans, coarctiùs quidem in ergastulo, difficiliùs gestatur : nunc ad rupturam fermè distensus uterus (*c*) ampliari

(*a*) Vid. Acta Regia Chirurg. pag. 358. & sequentia. *Mémoire sur les Pertes de Sang dans la Grossesse. Par M. Puzos.*

(*b*) Item pag. 369. *Maniere d'Accoucher la plus sûre dans les Pertes de Sang.*

(*c*) Moriceau, Tract: de mul. prag. partur. puerp. morbis : descript. part. genit, mul. Cap. IV. de Utero.

nequit, ulteriora denegans : fœtûs exitum ergo per vaginam modò properabit ipſe : unde partus, naturalis vel contra naturam dicendus.

A conceptû ad partum non diverſus eſt fœtûs in utero ſitus ; qui rectus vel pravus diſtinguitur : rectus infantis ſitus naturalem illius diſponit exitum , ſolius naturæ conatu, quandoque arte juvante, peracturum : idcircò facilis, difficilis-ve partus naturalis.

QUAMQUAM ſit diverſa partûs naturalis prognoſis, illius tamen una diagnoſis : vomitus , teneſmus , niſus versùs inferiora repetiti , pulſus frequens, ardeſcens facies , oculi corruſcantes , operoſa reſpiratio proximum partum denotant : urgentem , totius corporis tremor , alii aliis dolores magis repentini , humor mucoſus, cruentus per vaginam effluens , os uteri tandem ad manûs volam dilatatum.

IN fœtû ſecundiniſque educendis ſat ſuperque valet natura : facilis ſanè tum intelligatur partus : hæc incohat namque opus , dirigit & ſola perficit ; dubitas? Parturii perpende mechaniſmum : ex piriformi globoſus uterus , continuò preſſus nequaquam extenditur, patitur & totus contrahitur, ejus præſertim fundus, muſculo ruyſchiano firmatus, corrugatus, quem auxiliantur abdominales muſculi & diaphragma : magis ac magis emollitum os uteri , impellentibus aquis explicatum, gradatim dehiſcit , aperitur ; ſenſim & dilatatur vagina ; jam ruptis membranis fluunt aquæ ; hinc crebriores fiunt impetus ; ſatis nunc patent oſtia , & protruſus pertinaciter fœtus modò naſciturus eſt. Ad partum facilem vix confert ars obſtetricaria : nam , infante in lucem edito , funem , præmiſſis ligaturis , reſecare , ſecundinaſque , ut plurimùm ſolutas , tantùm allicere eſt obſtetricis.

IN partû difficili , fœtû & utero rectè ſitis , plurima haud raro occurrunt debellanda : remiſſiores v : g : dolores ; membranarum craſſities ; calloſum os uteri ; anguſtia pelvis ; ædemate vel ecchymoſi ſi valdè obtumeant pudenda ; hydropicus fœtus, mole major , emortuus ; ſordes non expurgatæ ; ſyncope ; hæmorragia ; convulſiones ; hernia , imprimis exomphalos ; placentula intimè coalita &c. quàm celerrimè igitur hæc quæque diſcutiat ſolers Chirurgus ; ideo os uteri ſi dilatent digiti , crebriores ſuſcitabunt dolores ; firmiores membranæ unguibus diſcerpendæ ; oleo butyro , Balneis

callosæ relaxentur uteri fibræ ; os coccygis , in his angustis, tenaciter retrudatur (*a*); sanguinis missio, scarificationes ecchymosi, ædemati adversentur ; in hydropico fœtû aquarum fluxus unco properandus ; catheteris & enematum ope sordes expellendæ ; syncope volatilibus, cardiacis, convulsiones, hæmorrhagia festinato partu subleventur ; hernia manibus firmiter superimpositis coërceatur ; placenta denique ab utero digitis cautissimè avellenda , foras educenda.

Quæ partûs primaria causa, inter se dissentiunt autores : à motibus infantis quidam partûs repetunt stimulos (*b*). Quidam ab excrementorum pondere, acrimoniâ (*c*) ; alii ex respirationis, ex alimenti defectû : at immeritò ; has enim causas sufficienter abrogant gemelli, moles & quævis corpora, in utero contenta. Ab uteri actione repetenda igitur primaria partûs causa ; primus agit , solus concutit uterus.

Sanguine & humoribus turgentia post partum uteri vasa , hiantia sanguinem purum, multum fundunt : verùm corrugatis uteri fibris , coarctantur illorum oscula ; liquidum tunc dilutum , serosum , tandem viscidum & pallidum (lochiorum nomine) per plurimos dies expellunt : lochiorum quantitatis, consistentiæ , odoris, à puerperæ plethorâ , diathesi , victû repetendum discrimen.

Ex tractû , directione , capacitate vasorum diversâ lochiorum & lactis desumitur disparitas nam sistente lochiorum fluxû , mox intument tubuli lactiferi , quibus depressis lochia abundantiora defluunt : lactis itaque & lochiorum homogenea materies cum sanguine vehitur & ab ipso secernitur. Dein quare tribus ut plurimùm à partû diebus lac ad mammas ubertim appulsum ? Quare tùm puerperæ febris lactea dicta ? Lactis cui idem sapor , odor , vires assumptorum ? Clarissimè patet (*d*).

(*a*) Conf. Deventer nov. lum. obst. de Partû difficili Ex pravâ pelvis formâ Cap. XXVII.

(*b*) Diss. Anat. Raymundi Vieussens de structurâ & usû uteri & placent. mul. Art. XXVI. Philip. Verheyen suppl. Anat. Tract. V. Cap. XXIII. de partû nat. ejusque causis.

(*c*) Drelincurtius de concept. parte alterâ, perioche I. X. Hermannus Boerhaavius Institu. Med. de Concept. §. 685.

(*d*) Vid. Hermanni Boerhaavii institu. Med. de Conceptû §. 687. pag. 354.

Has positiones, DEO JUVANTE, & præside M. LUDOVICO-JOSEPHO DE LA ROCHE, Artium & Chirurgiæ Magistro, *tueri conabitur* GASPARD THEVENOT, *Augustodunensis, Artium Liberalium Magister.*

PARISIIS;

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS;
Die 19ª Septembris, anno 1752. à sesqui-secundâ post meridiem ad Septimam.

PRO ACTU PUBLICO
ET
MAGISTERII LAUREA.

Typis DELAGUETTE, Regii Chirurg. Collegii Typographi. 1752.